

INFOTEHNOLOOGIA
Protsessihindamine
Mõisted ja terminoloogia

Information technology
Process assessment
Concepts and terminology
(ISO/IEC 33001:2015, identical)

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- rahvusvahelise standardi ISO/IEC 33001:2015 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis ümbertrüki meetodil vastu võetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles veebruaris 2025;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2025. aasta veebruarikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 04 „Infotehnoloogia“, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on tõlkinud Cybernetica AS, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 04.

See standard on rahvusvahelise standardi ISO/IEC 33001:2015 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the International Standard ISO/IEC 33001:2015. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation and Accreditation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 35.080

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autoriõiguse kaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusega: Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

EESSÕNA.....	IV
SISSEJUHATUS.....	V
1 KÄSITLUSALA.....	1
2 NORMIVIITED	1
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	1
3.1 Protsessidega ja nende haldusega seotud terminid.....	1
3.2 Protsesside hindamise terminid.....	3
3.3 Protsessimudelite terminid.....	5
3.4 Protsesside muutmise terminid.....	7
4 STANDARDISARJA 330xx STRUKTUUR.....	8
5 MÕISTED	11
5.1 Üldist.....	11
5.2 Protsessi mõisted.....	11
5.3 Hindamiskarkass.....	11
5.3.1 Kvaliteedikarakteristikute muutmise protsess.....	11
5.3.2 Protsessi etalonmudelid	12
5.3.3 Protsessi hindamismudelid.....	12
5.3.4 Protsessihindamise protsess	13
5.4 Organisatsiooni protsessiküpsus.....	14
5.5 Hindajate pädevus.....	14
5.6 Hindamistulemuste rakendamine	14
5.6.1 Sooritusvõime täiustamine.....	15
5.6.2 Protsessiriski hindamine.....	15
5.6.3 Sooritusvõime mõõtlus	15
6 PROTSESSI SUUTVUSE HINDAMINE	15
7 VASTAVUS.....	16
8 VASTAVUSE HINDAMINE.....	16
Lisa A (teatmelisa) ISO/IEC 330xx ja ISO/IEC 15504 vahelised ristviited.....	17
Kirjandus.....	18

EESSÕNA

ISO (International Organization for Standardization) ja IEC (International Electrotechnical Commission) moodustavad ülemaailmse standardimise kohandatud süsteemi. Rahvuslikud organisatsioonid, kes on ISO või IEC liikmed, osalevad rahvusvaheliste standardite väljatöötamisel asjakohase organisatsiooni loodud tehniliste komiteede kaudu, mille eesmärk on tegeleda konkreetsete tehniliste valdkondadega. ISO ja IEC tehnilised komiteed teevad koostööd mõlemale organisatsioonile huvi pakkuvates valdkondades. Selles töös osalevad ka muud ISO-ga ja IEC-ga seotud rahvusvahelised riiklikud organisatsioonid ning vabaihendused. Infotehnoloogia valdkonnas on ISO ja IEC asutanud ühendatud tehnilise komitee ISO/IEC JTC 1.

Selle dokumendi väljatöötamiseks kasutatud ja edasiseks haldamiseks mõeldud protseduurid on kirjeldatud ISO/IEC direktiivide 1. osas. Eriti tuleb silmas pidada eri heakskiidukriteeriumeid, mis on eri liiki dokumentide puhul vajalikud. See dokument on kavandatud ISO/IEC direktiivide 2. osas esitatud toimetamisreeglite kohaselt (vt www.iso.org/directives).

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et dokumendi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. ISO ja IEC ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest. Dokumendi väljatöötamise jooksul väljaselgitatud või selgunud patendiõiguste üksikasjad on esitatud peatükis „Sissejuhatus“ ja/või ISO-le saadetud patentide deklaratsioonide loetelus (vt www.iso.org/patents).

Mis tahes selles dokumendis kasutatud äriline käibenimi on kasutajate abistamise eesmärgil esitatud teave ega kujuta endast toetusavaldust.

Selgitused vastavushindamisega seotud ISO eriomaste terminite ja väljendite kohta ning teave selle kohta, kuidas ISO järgib WTO tehniliste kaubandustöketep lepingus sätestatud põhimõtteid, on esitatud järgmisel aadressil: [Foreword - Supplementary information](#).

Dokumendi on koostanud tehnilise komitee ISO/IEC JTC 1 „Information technology“ alamkomitee SC 7 „Software and systems engineering“.

Teine väljaanne tühistab ja asendab standardit ISO/IEC 15504-1:2004, mis on tehniliselt üle vaadatud.

SISSEJUHATUS

Standard esitab terminisõnastiku protsessihindamise kohaldamise viisidest koos üldise sissejuhatusega protsessihindamise mõistetele ja karkassile. See rahvusvaheline standard tuvastab hindamisprotsessi läbiviimist toetavad aluskomponendid, kirjeldab protsessihindamise tulemeid ning annab ülevaate hindamistulemuste kohaldamise viisidest.

See standard on osa suuremast rahvusvaheliste standardite komplektist, mis protsessi kvaliteedikarakteristikute hindamiseks esitab ühtse ja kooskõlalise, protsesside teostamisel saadud objektiivsetel asitõenditel põhineva karkassi. Hindamiskarkass hõlmab kogu IT-valdkonna arendus-, hooldus- ja süsteemikasutusprotsesse, samuti inimesi, kes tegelevad teenuste kavandamise, siirdamise, üleandmise ning täiustusega. See standardikomplekt tervikuna käsitleb protsessikvaliteedi igat tüüpi karakteristikuid. Hindamistulemeid saab kohaldada protsessi soorituse ja mõõtluse täiustamiseks ning protsessi rakendamisega seotud riskide tuvastamiseks ja käsitlemiseks.

Rahvusvaheliste standardite komplekt ISO/IEC 33001:2015...ISO/IEC 33099 ehk ISO/IEC 330xx standardisari määratleb protsessihindamise nõuded ja ressursid. Selles standardis on kirjeldatud sarja üldarhitektuur ja sisu. Vastavushindamise üldisi, organisatsiooni protsesside küpsuse ja protsessisuutvuse rakendamise aspekte käsitleb standard ISO/IEC 29169.

Mitu rahvusvaheliste standardite sarja ISO/IEC 330xx kuuluvat protsessihindamise standardit loodi standardi ISO/IEC 15504^[13] alamosade laiendamiseks ja asendamiseks. Selle standardi lisas A antakse üksikasjalik ülevaade vastavusest sarja ISO/IEC 330xx ning standardi ISO/IEC 15504 alamosade vahel.

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade

Taotluslikult tühjaks jäetud

1 KÄSITLUSALA

Standard annab üldist teavet protsessihindamise mõistete kohta, samuti selgitab, kuidas rakendada protsessihindamist protsessi kvaliteedikarakteristikute saavutamise hindamisel ning kuidas protsessihalduse teostamisel hinnata kvaliteedikarakteristikute saavutamist. Rahvusvaheline standard juhatab sisse protsesside hindamist käsitleva standardisarja ISO/IEC 330xx; see kirjeldab sarja osade vahelisi seoseid ning esitab juhised standardite valimiseks ja kasutamiseks. See selgitab standardisarja dokumentides sisalduvaid nõudeid, samuti nõuete kohaldatavust hindamiste sooritamisel.

Rahvusvahelise standardi lugejatel tuleks tutvuda standardisarja struktuuri ja terminoloogiaga ning seejärel tugineda kavandatud hindamise kontekstis selle asjakohastele elementidele.

MÄRKUS See rahvusvaheline standard käsitleb standardisarja ISO/IEC 330xx standardites ISO/IEC 33001 kuni ISO/IEC 33019 kasutatud termineid, samuti sarja muudes dokumentides kasutatud võtmetermineid. Standardivahemiku ISO/IEC 33020 kuni ISO/IEC 33099 dokumentide eriomased terminid on määratletud neis dokumentides endis.

2 NORMIVIITED

Allpool nimetatud dokumendid, mille kohta on selles dokumendis esitatud normiviited, on kas tervenisti või osaliselt vajalikud selle rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

ISO/IEC/IEEE 24765:2010. Systems and software engineering — Vocabulary

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Dokumendi rakendamisel kasutatakse standardis ISO/IEC/IEEE 24765 ning allpool esitatud termineid ja määratlusi.

3.1 Protsessidega ja nende haldusega seotud terminid

3.1.1

hankija (*acquirer*)

huvipool, kes hangib või soetab tarnijalt toodet või teenust

[ALLIKAS: ISO/IEC 15288:2008, 4.1]

3.1.2

määratletud protsess (*defined process*)

teostatud protsess, mida hallatakse ja mis on organisatsiooni kohandusjuhiste järgi organisatsiooni tüüpotsessistiku hulgast kohandatud

MÄRKUS Määratletud protsessil on dokumenteeritud ja hooldatud protsessikirjeldus ning see annab panuse organisatsiooni protsessivaradesse töösaadustena, mõõtudena ja muu teabena protsessi täiustamiseks. Projekti määratletud protsess loob aluse projekti tööde ja tegevuste plaanimisele, sooritamisele ja täiustamisele.

3.1.3

toimivus (*effectiveness*)

kavandatud tegevuste tegeliku sooritamise ja kavandatud tulemuste saavutatuse ulatus

[ALLIKAS: ISO 9000:2005, 3.2.14]